

FRÆÐSLUMIÐSTÖÐ
ATVINNULÍFSINS

Raunfærnimat

Haukur Harðarson
Fræðslumiðstöð atvinnulífs

Fræðslumiðstöð atvinnulífsins

- Markmiðið er að veita einstaklingum á vinnumarkaði, sem ekki hafa lokið prófi frá framhaldsskóla, tækifæri til að afla sér menntunar eða bæta stöðu sína á vinnumarkaði
- Samningur við menntamálaráðuneytið
 - Fjölga námsleiðum og bæta gæði þeirra
 - Náms- og starfsráðgjöf fyrir fólk á vinnumarkaði
 - **Þróa raunfærnimat og mat á óformlegu námi**
 - Upplýsingasöfnun og miðlun
- Eign ASÍ, SA, BSRB, Samband íslenskra sveitarfélaga og fjármálaráðuneytisins
- Tengist Fræðslusjóði sem fjármagnar verkefnin
- Fjármagn: rúmur milljarður á ári – opinbert fé
- Úthlutun fræðslusjóðs v. raunfærnimats 2017 - 172.milljónir

Breyttir tímar?

Ævinám og
sveigjanleiki
vinnuafls

Ný verkfæri
t.d. raun-
færnimat

Færni frá sjónarhóli atvinnulífsins

- Sameiginlegt er atvinnulífi norrænu þjóðanna að sífellt meiri kröfur eru gerðar til færni starfsmanna
- Með breytingum á vinnumarkaði koma fram kröfur um að færni sé lýst og miðlað hraðar en áður.
- Það að halda uppi velferð og sjálfbærri þróun á Norðurlöndum gerir kröfur um sveigjanleika í menntakerfum og að ævinám einstaklinganna mæti þörfum atvinnulífs

Ég sé skólakerfið fyrir mér eins og eyjar.

Eyjarnar sem tilheyra sama landi en hafa mikið sjálfstæði

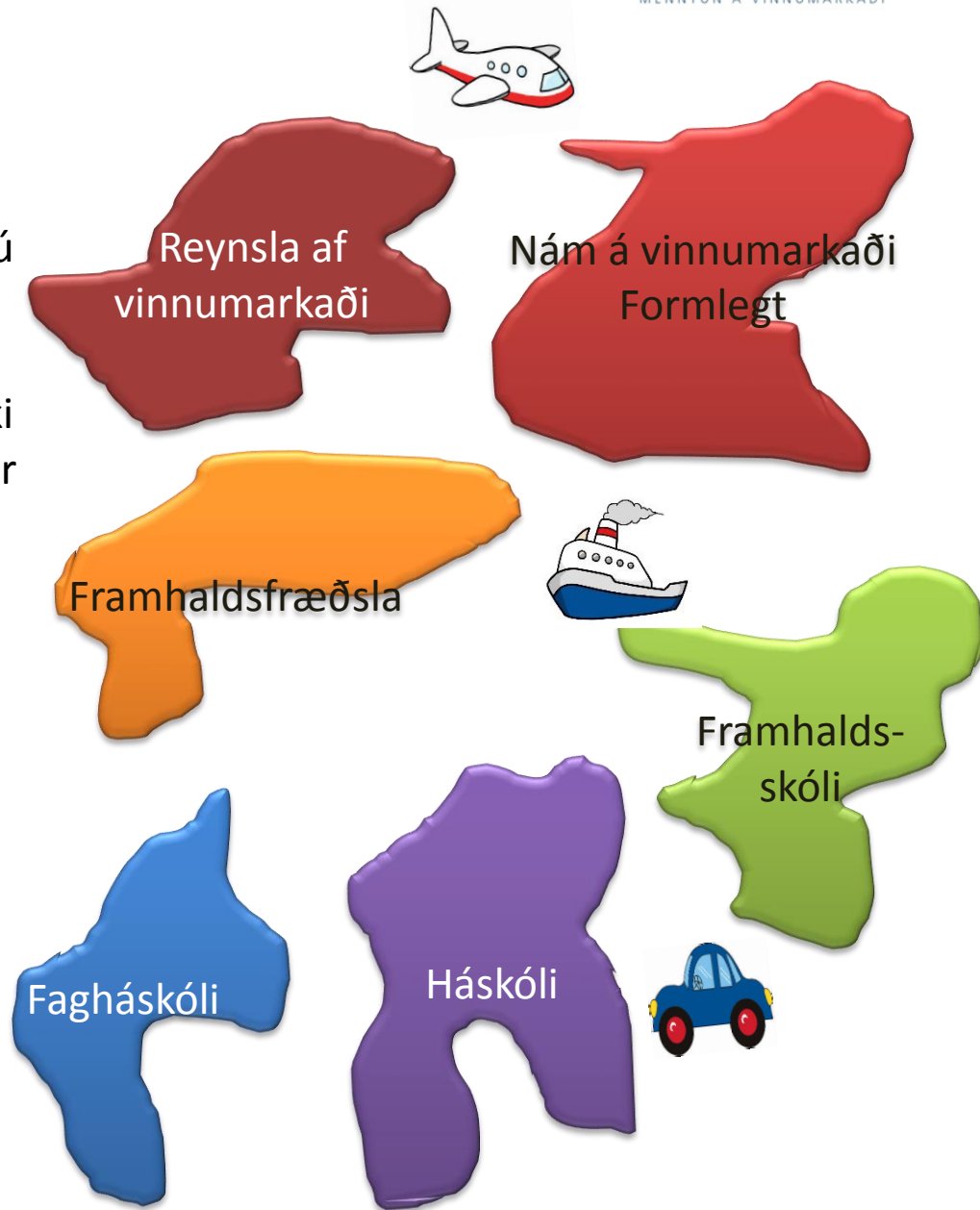
Á milli sumra eyja eru hraðbrautir en ef þú ætlar aðrar leiðir vandast málið

Erfitt að skipuleggja ferðalag, ekki skýrleiki um hvaða gögn þarf eða hvaða samgöngur eru í boði.

Það eru ferðaskrifstofur á hverri eyju en þær sinna bara markaðnum á viðkomandi eyju

Ef þú ert ekki með rétta pappíra er stundum hægt að fá undanþágu en hún byggir á persónulegu mati

Stundum er óljóst hvort ferðalagið til viðkomandi eyju hafi skýran tilgang

Frjór íslenskur jarðvegur fyrir raunfærnimat

- Stór hópur á vinnumarkaði sem ekki hefur lokið framhaldsskólanámi
- Hefur aftur á móti aflað sér reynslu og þekkingar í gegnum störf
- Samt stór hópur sem kys að ljúka ekki framhaldsskóla
- Góður jarðvegur fyrir raunfærnimat
- Gera reynslu og þekkingu sem áunnist hefur t.d. á vinnumarkaði sýnilega.

- Vinnumarkaður 2017= 199.300
- Atvinnuleysi 1,9 %
- Fullornir (25 - 64) með stutta formlega menntun 20%
- 40.000 einstaklingar

Aðilar vinnumarkaðar og ríkisvald

- Sú undirstaða sem byggt var á þ.e. þegar ákveðið var að búa til raunfærnimatskerfi á Íslandi
- Fjármagnað fyrir þau sem ekki hafa lokið framhaldsskóla m.v. þriðja þrep (stúdent, iðnnám eða sambærilegt).
- Horft til Evrópu / norðurlanda varðandi aðferðafræði
- **Ákvörðun sem tekin var sameiginlega af aðilum vinnumarkaðar og ríkisvalds**
- Markið 20/20 að fækka í hópnum stutta formlega menntun
- Niðurstöður raunfærnimats eru jafngildar skólanámi til að meta hæfni og þekkingu.
 - Lög 27/2010
 - Reglugerð 1163/2011

Flæði og ábyrgð

Símenntunar-
miðstöðvar

Fræðslusetur

Fræðslumiðstöðvar
iðngæina

Innganga í kerfið
Ráðgjöf og
framkvæmd

Fræðslumiðstöð
atvinnulífsins
Fræðslusjóður

Halda utan um:

- Aðferðafræði
- Gæði
- Fjármögnun
- Tölfræði
- Þróun
- Þjálfun fagaðila

Mennta- og
menningar-
málaráðuneytið

Lög og reglugerð

Þjónustusamningur
til fimm ára í senn

Þróa raunfærnimat
og mat á óformlegu
námi

Tilgangur raunfærnimats

- Tilgangur raunfærnimats er að gera hæfni/færni sýnilega, með því að meta hana á áreiðanlegan hátt með aðferðafræði sem tekur mið af þörfum einstaklingsins
- Ekki afsláttarleið – mat á núverandi stöðu
- Niðurstaða er eign einstaklingsins
- Kerfið á að snúast um einstaklingin

Sænska leiðin til að
útskýra raunfærnimat

Tvær meginleiðir raunfærnimats

- Viðmið úr námskrá
- Gerðar sömu kröfur um árangur og í formlega skólakerfinu.
- Niðurstöður skráðar í INNU
- 90 %
- Viðmið frá störfum
- Greiningarvinna á hæfni til að sinna starfinu til grundvallar
- Niðurstöður eign einstaklings
- 10%
- Viðræður milli SA og ASÍ að auka vægi og umfang
- Horft til EU
 - Svíþjóðar og Finnlands

Það eiga ekki allir erindi í raunfærnimat

Svanhildur

- Hefur unnið á leikskóla í fjögur ár:
 - Tekur þátt í faglegri umræðu
 - Tekur þátt í að meta árangur af starfi og þroska einstaklinga
 - Tekur þátt í að leita lausna
 - Hefur áhuga á starfinu
 - Gæti hugsað sér að vinna áfram á leikskóla

Sigurður

- Hefur unnið á leikskóla í fjögur ár
 - Ekki ætlast til að hann taki þátt í faglegri umræðu
 - Hans starfssvið er afmarkað við einfaldari og afmörkuð verkefni
 - Hefur áhuga á kvikmyndagerð en fjármagnar daglegt líf með vinnu á leikskóla
 - Hefur ekki hugsað sér að vinna áfram á leikskóla

Notum
töluvert
rafræna
skimun og
viðtöl við
náms- og
starfsráðgjafa
til að meta
hvort
einstaklingar
eiga erindi í
raunfærnimat.

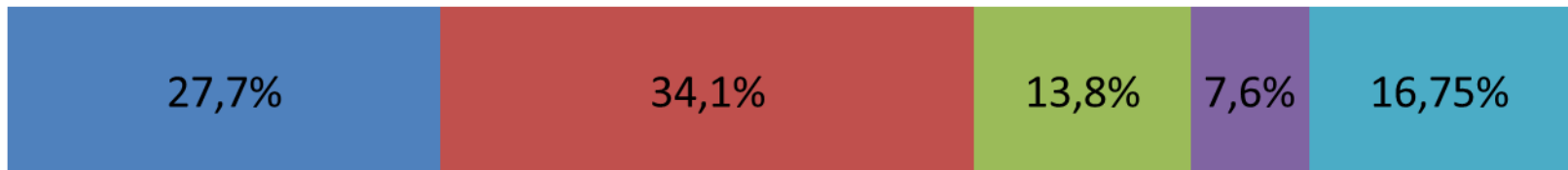
Ef ekki þá er
þeim bent á
aðrar leiðir
sem gætu nýst
þeim

Skólakerfið og raunfærnimatið

- Með tímanum hefur skapast traust, nemendur sem koma inn í skólann að loknu raunfærnimati standa sig vel og gengur vel í námi.
- Frá árinu 2016 eru allar einingar skráðar beint í INNU
- Í upphafi ríkti (eðlilega) tortryggni hjá skólakerfinu gagnvart raunfærnimati. (afsláttarleið, er hægt að treysta mati sem er ekki stýrt af okkur?)
- Reynsla Menntaskólans í Kópavogi af því að beita raunfærnimati í matvæla- og skrifstofubrautum er afar góð.....
 - Margrét Friðriksdóttir skólameistari MK

Hvað af eftirfarandi á helst við um þig?

Fjöldi svarenda	446
Fjöldi svara	419

- Ég fór í nám eftir raunfærnimat og það er enn í gangi
- Ég fór í nám eftir raunfærnimat og hef lokið því námi
- Hef í hyggju að fara í nám
- Hef ekki í hyggju að fara í nám
- Ég er meðvitaðri um starfsþróun mína

Hvernig gengur námið?

Svarendur

Fjöldi svarenda	259
Fjöldi svara	259

■ Mjög vel ■ Frekar vel ■ Hvorki né
■ Frekar illa ■ Mjög illa

Raunfærnimat: Fisktækni og nám í framhaldi

Stýring, framkvæmd, nám,
fjármögnun/ Fræðslusjóður

Nám, almennar greinar –
samstarf við Farskólann

Fisktækniskóli Íslands
Icelandic College of Fisheries

Matsaðilar, nám í
faggreinum

Hvetur starfsmenn og
styður við vinnustaðanám

Ávinningur raunfærnimats

Ritgerðir BS og master

Kannanir/rannsóknir (ráðuneyti, 2014)

- Einstaklingur
 - Sjálfsálit
 - Staða á vinnumarkaði
 - Löngunin til að klára
 - Lífsgæði
 - Starfsþróun
- Fyrirtæki
 - Sýnileiki, hæfni
 - Halda í gott starfsfólk
- Þjóðfélag
 - Sýnileiki, færni, menntunarstaða og sjálfstraust eru þættir sem hafa áhrif á lengd starfsævi.
 - Færni til að taka þátt í ævilöngu námi
- Stytting á námi
 - 1,5 ár að meðaltali
 - Það sem eftir er, oft tekið á styttri tíma
- Kostnaður; eining í raunfærni kostar um það bil 1/3 m.v. skólagöngu

Ákvörðun um laun

Stofnanir	Fyrirtæki
Launatöflur	Lágmarkslaun og markaðs-launakerfi
Menntun	Menntun / Hæfni

Fjöldi sem hefur lokið raunfærnimati, október 2017 er 3.944

- Inn í þeirri tölu eru allir bæði almenni og opinberi markaðurinn.
- Ef ég legg mat á hvað mörg þeirra tengjast opinbera geiranum eru það um 279 einstaklingar
- Stundum erfitt að greina hvoru megin, dæmi um það eru matartæknar
- Þetta eru um 7.1% af hópnum sem lokið hefur raunfærnimati
- Hlutfall ykkar fólks á vinnumarkaði er mun hærra
- Hvað veldur þessu?
 - Samsetning hópsins
 - Stefna
 - Stefnuleysi
 - Launakerfi
 - Annað

Við elskum tölur

Tölfræði árið 2016

Tegund raunfærni-mats	Fjöldi	Pró-sentur	Meðal-aldur	Einingar meðaltal	Heildar-fjöldi eininga	Konur	Menn
Starfsnám	252	49%	41,8	38.2	9.631	58 %	42 %
Iðnnám	232	45%	38,3	49,6	11.514	12 %	88 %
Hæfniviðmið starfa	32	6%	32,8	-		5 %	84 %
	516	100%	39,7		21.145	34 %	66 %

Meðalaldur þeirra sem ljúka raunfærnimati 2007 - 2016 er 39,9

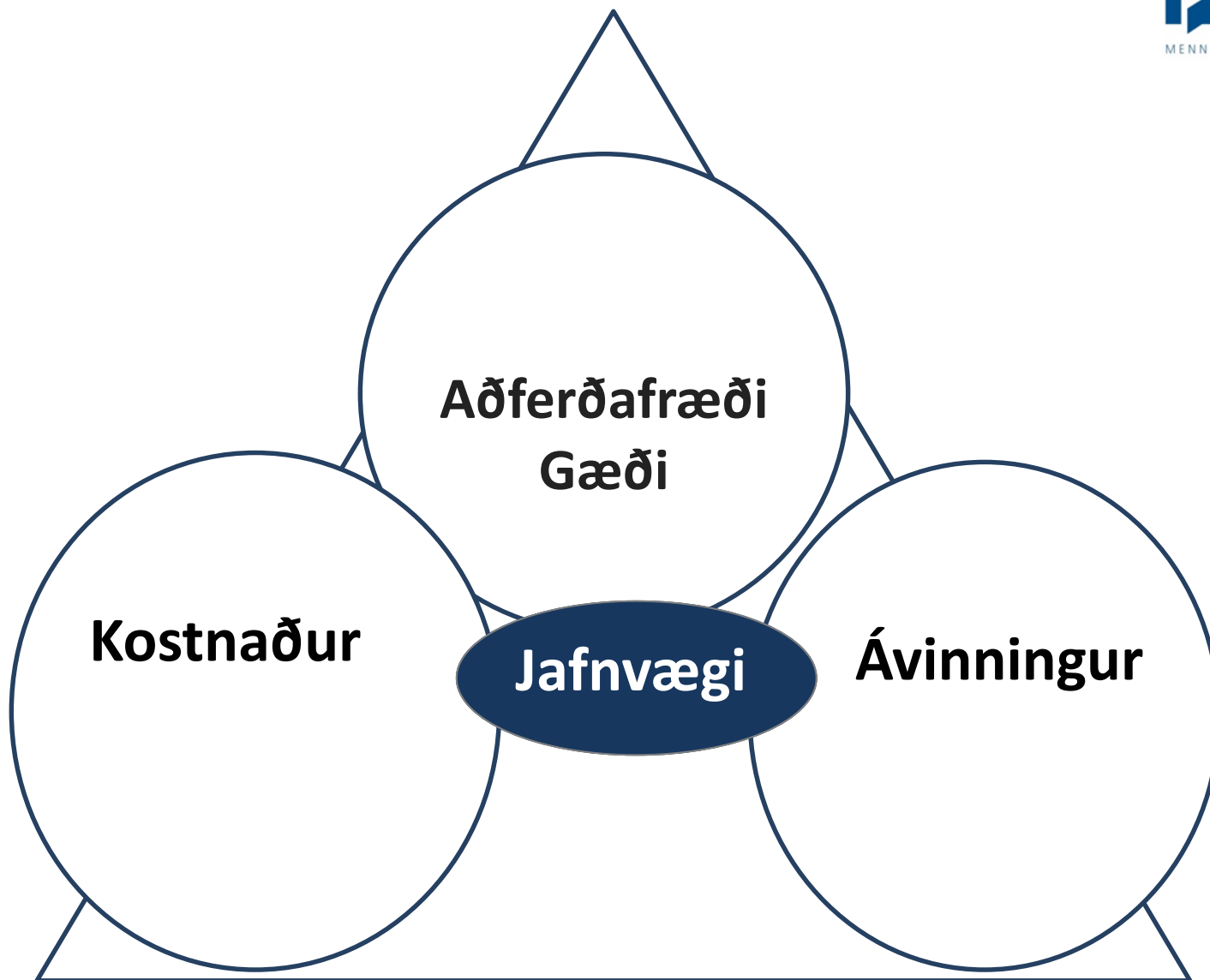
Starfsnám	
Aldursdreifing	
30 ára og yngri	113
31-40 ára	314
41-50 ára	286
51-60 ára	181
61 ára og eldri	34

Iðngreinar	
Aldursdreifing	
30 ára og yngri	358
31-40 ára	1.003
41-50 ára	561
51-60 ára	224
61 ára og eldri	35

Greiðslukerfið

- Það er nýbúið að breyta greiðslumódelinu (2017)
- Greitt fyrir þau sem ljúka raunfærnimati
- Föst upphæð + greiðsla á hverja einingu + ráðgjöf
- Föst upphæð = 130.000
- Greiðsla á hverja einingu = 2.100
- Ráðgjöf: Greitt fyrir hvert viðtal
- Heildarkostnaður einstaklings 250.000

Evrópa – staða Íslands

- Öll lönd í Evrópu verði komin með virkt raunfærnimatskerfi árið 2018
 - Svo má ræða það hvað virkt kerfi er
- Byggir á tilmælum frá EU ráðinu 2012
- Tenging hæfniramma við raunfærnimat

Comprehensive strategy in place	Strategy in place but some elements missing
FI, FR, ES	CZ, DK, EE, IT, IS, LU, LV, NO, NL, PL, RO
AT, BE-Flanders, CH, CY, DE, EL, LI, LT, MT, PT, SI, SK, TR	BE-Wallonia, BG, HR, HU, IE, SE, UK- E&NI, UK-Scotland, UK-Wales
Strategy is in development	No strategy in place

Umræðan í Evrópu

Raunfærnimat sem
sækir viðmið út
námskrá

Markmið / einstaklingur

Gera hæfni sýnilega
Ljúka námi

Starfspróun / festa í starfi

Efla einstakling

Raunfærnimat sem
sækir viðmið úr
starfi/störfum

Markmið / einstaklingur

Gera hæfni sýnilega
Fylla á þekkingu sem skortir

Starfspróun / festa í starfi

Efla einstakling

Raunfærnimat sem
sækir viðmið til
sjálfboðaliðastarfa

Markmið / einstaklingur

Gera hæfni sýnilega t.d.
fyrir vinnumarkað

Efla einstakling

Auka vægi almennrar
starfshæfni

Vegvísir 2018 – Norrænt tæki

- Vegvísir 2018 er tæki sem hægt er að nota fyrir stefnumörkun varðandi raunfærnimat, lönd, starfsgeinar og starfsgreinaflokka.
- Þar er t.d. fjallað um ábyrgð hagsmunaaðila og samstarf
- Getur nýst ykkur í stefnumörkun ef þið hafið áhuga
- FA tilbúið að aðstoða

Færum okkur nær BSRB

- Um 7.1% af hópnum sem lokið hefur raunfærnimati tengist opinbera vinnumarkaðnum
- Hlutfall ykkar fólks á vinnumarkaði er mun hærra
- Hvað veldur þessu?
 - Samsetning hópsins
 - Stefna
 - Stefnuleysi
 - Launakerfi
 - Annað
- Er þetta áhyggjuefni, mynduð vilja sjá aðra tölu þarna?
- Á næstu glæru eru spurningar
- Bið ykkur um að taka hálfa mínútu og velta þeim fyrir ykkur

Afstaða ykkar til raunfærnimats ?

Það er í flestum tilvikum hægt að öðlast hæfni og þekkingu utan skóla þ.e. á vinnustað eða eftir öðrum leiðum

Raunfærnimat er ekki sanngjarnt gagnvart þeim hópi sem hefur farið í skóla og gjaldfellir þeirra nám

Raunfærnimat er afsláttur á kröfum sem eru gerðar í formlega skólakerfinu.

Já

Já

Já

Nei

Nei

Nei

Veit ekki

Veit ekki

Veit ekki

Frekari tækifæri innan BSRB?

Leita að hópi
starfsmanna með
reynslu sem er ekki
skjalfest/sýnileg

Skoða hópinn og meta
hvernig raunfærnimat
getur nýst honum

Ná samstarfi við
stofnanir sem hópurinn
er í starfi hjá

Ekki lokið framhaldsskóla;
þriðja þrep

Námskrá / ljúka / hefja nám

Ávinning stofnunar

Aldur +/- 40 ár (konur)

Viðmið f. skilgreint starf

Starfsmannavelta

Jákvæðni stéttarféлага

Leiðir til að auka þekkingu
eftir raunfærnimat

Móral og ásýnd

Vel skilgreint starf

Beinan ávinning t.d. laun og
starfþróunarmöguleika

Umbuna þeim sem standa
sig vel í starfi

Fagháskólastig

- Verið að fjalla um fagháskólastig núna fyrir hádegi
 - Öldrunarhjúkrun
 - Heilbrigðisgagnafræði
 - Stjórnsýsluskólinn
- Er hópur innan BSRB sem þegar er að sinna þessum störfum sem hefur byggt upp hæfni fyrir þessi störf
- Er ástæða til að bjóða upp á raunfærnimat?
- Ef það er gert, þá er mikilvægt að gera ráð fyrir því frá byrjun.

Háskólinn

- Er verið eða er búið að vinna skýrslu?
- Tvær meginleiðir til skoðunar
 - Til inngöngu
 - Til styttingar á námi
- Lagt upp með tilraunaverkefni á afmörkuðum sviðum
- Margt sem þarf að skoða t.d. fjármögnun og gildi á niðurstöðum
- Almennt sýnist mér vera jákvæðni gangnvart raunfærnimati

Takk fyrri mig – frekari upplýsingnar haukur@frae.is